
'WIE ZOEKT DIE VINDT'

Bellinda Staelens

voor alle directies en personeelsleden

Vier tips voor de school om met kansarme ouders om te gaan

In *'Klasse voor leerkrachten'* vond de diocesane werkgroep Armoede & Onderwijs vier belangrijke aandachtspunten om zorgzaam met kansarmoede om te gaan. We vatten ze kort samen:

TIP 1: Ga niet uit van je eigen evidenties

'Leraren zijn meestal middenklassers. Een internet-aansluiting, een verwarmde kamer om in te studeren of een schouderklopje na een goede toets lijken dan vanzelfsprekend. Maar dat zijn ze niet voor kansarme ouders', zegt Sieg Monten, stafmedewerker onderwijs bij het Vlaams Netwerk Armoede. 'Het vraagt permanente aandacht om geen persoonlijke evidenties mee te nemen naar het klaslokaal.'

Als leraar kan je kansarmoede niet oplossen. Maar je kan mensen in armoede wél beter leren kennen. Lerarenteams volgen vorming over armoede. Of ze nodigen sprekers uit voor de leerlingen. Het OCMW of een plaatselijke vereniging waar armen het woord nemen, blijken ideale partners. 'In Leuven werken scholen met ervaringsdeskundigen, mensen die opgeleid zijn om over hun ervaringen te getuigen', aldus Monten.

TIP 2: Reageer op uitsluiting in de klas

Kansarmen worden voortdurend uitgesloten: huisvesting, werk, cultuur... Ze zijn lichtgevoelig voor pesten. 'Een luizenplaag op school is voor hen een nachtmerrie', waarschuwt Sieg Monten. 'Vaak wijst men meteen naar het kansarme gezin. Wees voorzichtig met je conclusies en als je de haren van het kind controleert, doe dat dan discreet. Ook als je het thema kansarmoede in de klas bespreekt, is discretie heel belangrijk.'

'Bij de verdeling van de plaatsen riep een leerling luid: 'Ik wil niet naast Kenneth zitten, want hij stinkt altijd zo', vertelt leraar Bert Zwegers. 'Wat doe je dan? Dat ontkennen of ingaan op zijn thuissituatie brengt de kansarme jongere in verlegenheid. Ik heb een kort maar krachtig signaal gegeven dat dergelijke opmerkingen niet kunnen.' De klastitularis probeerde op een respectvolle manier met de kansarme leerling te praten. Of hij de mogelijkheid had om zich te wassen? Die jongen wist niet dat hij stonk. Maar zo'n gesprek is moeilijk, want het blijft een taboe.'

TIP 3: Investeer in het contact met de ouder

Sieg Monten: 'Soms komt een ouder niet naar het schoolfeest, omdat men niets modieus heeft om aan te trekken. Of omdat men zich schaamt voor de onbetaalde facturen. De school heeft een hoge drempel. Elke school zou werk moeten maken van een onthaalbeleid voor de inschrijvingen. Pas je je taal aan? Zit je naast de ouder in plaats van achter je bureau? Telefonisch contact is de meest succesvolle manier.'

'Ik werd uitgenodigd voor een oudercontact met de pleegouders samen. De meester richtte zich steeds tot de pleegouders. Ik zat erbij als het vijfde wiel aan de wagen. Voor een volgend oudercontact, bedank ik. Het interesseert me nochtans. Ik heb eens gebeld om een afspraak te maken met de directeur, en ik ben niet geweest, zonder verwittigen. Ik kreeg weer dat nijpend gevoel: gaan ze me wel au sérieux nemen als ouder?'

TIP 4: Wees duidelijk en discreet over schoolkosten

Een gezin met twee kinderen komt rond met een leefloon van 800 euro. Na aftrek van vaste kosten schiet daar nog 11 euro per dag van over. Voor voeding, kleding, verzorging, onderwijs, ... Een arm gezin besteedt dertig keer minder geld aan onderwijs.

'De schoolrekeningen heb ik nog niet betaald. Het was een hele tijd wachten op het kindergeld. Ik had al de eerste schooldag aan de school gevraagd of we de schoolkosten gespreid konden betalen. Dat kon. Er is een vertrouwenspersoon op school waar ik terecht kan. In de andere school is dat de directeur. We kunnen dus veilig meer informatie geven over onze toestand. Niet alle leraren hoeven dat te weten.'

Sieg Monten: "Arme ouders willen best betalen voor onderwijs. Ze hoeven geen liefdadigheid. Soms vinden zij het makkelijker om per week een klein bedrag te sparen, dan om een bedrag in één keer te betalen. Elke onvoorziene kost is een ramp voor een arm gezin. In het begin van het schooljaar is een duidelijk overzicht nodig van welke spullen nodig zijn en hoeveel ze kosten. Het gebeurde al dat een leerling zijn rapport niet kreeg omdat de ouders nog rekeningen hadden open staan. Ouders vinden het verschrikkelijk als hun kinderen over geldzaken worden aangesproken of ervoor gestraft."

Op de website van SOS Schulden op School worden heel wat tips aangereikt om als school de kosten te drukken. Veel scholen hebben een solidariteitsfonds dat bijspringt als ouders in financiële nood zitten. Toch zoekt men het best eerst uit of een activiteit niet goedkoper kan. Dat is prettiger voor de ouders. Kansarmoede is zoveel méér dan de centenkwestie.

Meer lezen ?

Via zuidpoort@skynet.be kan je een gratis bundel bestellen met getuigenissen van kansarme ouders over hun relatie met de school. Op www.welzijnszorg.be bestel je een inspirerend onderwijsdossier over armoede en onderwijs. Blader door De Eerste Lijn over kansarmoede op www.klasse.be/kvl/163/40 Of lees de blog van Patrick, een kansarme ouder, op www.klasse.be/ouders.

Wil je het over kansarmoede hebben in je les? Op www.armoede-in-zicht.be vind je een waaier van methodieken, spelen, films en boeken.

Het volledige artikel is te vinden in 'Klasse voor Leerkrachten 180', december 2007, p.46-47, <http://www.klasse.be/leraren/archief.php?id=13097>.